

JERZY RÓŻAŃSKI, DOROTA STARZYŃSKA

*Zmiany w strukturze i dynamice bezpośrednich inwestycji
zagranicznych w polskim przemyśle przetwórczym*

Changes in the structure and dynamics of foreign direct investment in Polish manufacturing

Wprowadzenie

Światowy kryzys finansowy doprowadził do poważnych zmian w skali i kierunkach bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Zmiany występujące w całej gospodarce światowej miały również swój wpływ na strukturę i dynamikę bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce, a co za tym idzie – również i w przemyśle przetwórczym, w którym rola inwestycji zagranicznych w zwiększaniu konkurencyjności i innowacyjności polskich przedsiębiorstw jest większa niż w handlu czy usługach.

Dlatego też pokazanie zmian, jakie wystąpiły w tym sektorze w Polsce na tle tendencji ogólnoświatowych, stanowi podstawowy cel opracowania.

Na szczególną uwagę zasługują też zmiany proporcji w napływie inwestycji zagranicznych między poszczególnymi regionami Polski – ma to duże znaczenie dla regionu łódzkiego, w którym rola inwestycji zagranicznych w dynamizowaniu rozwoju regionu (a przede wszystkim Łodzi) jest wciąż duża.

1. Aktualne światowe tendencje w zakresie kształtowania się przepływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych

Światowy kryzys finansowy znalazł swoje odbicie w skali bezpośrednich inwestycji zagranicznych dopiero w 2009 roku. Według danych World Investment Report spadek bezpośrednich inwestycji zagranicznych dotyczył¹:

- całości bezpośrednich inwestycji zagranicznych (37% w porównaniu z 2008 rokiem),
- inwestycji napływających do krajów wysoko rozwiniętych (spadek o 44% w porównaniu z 2008 rokiem i o 61% w porównaniu z 2007 rokiem),
- inwestycji napływających do krajów rozwijających się (spadek o 27% w stosunku do 2008 roku).

Inwestycje typu *greenfield* odnotowały relatywnie najniższy spadek w 2009 roku – w porównaniu z rokiem 2008 wyniósł on 15%.

Inwestycje typu *greenfield* są chętnie lokowane w regionie azjatyckim – 63% projektów tego typu realizowanych w krajach rozwijających się przypadło na region azjatycki, głównie Chiny, Indie, Singapur, Tajlandię i Wietnam.

Wśród krajów rozwiniętych głównymi odbiorcami inwestycji typu *greenfield* były: Stany Zjednoczone, Wielka Brytania, Niemcy, Francja i Hiszpania.

W 2009 roku ponad 1/4 wszystkich bezpośrednich inwestycji zagranicznych pochodziła z krajów rozwijających się, głównie z Chin, Rosji, Indii i Hongkongu. I tak na przykład w Europie dzięki inwestycjom pochodzącym z Chin i Indii powstało w 2009 roku około 12,5 tys. nowych miejsc pracy, co stanowiło 10% ogółu nowo powstałych tu miejsc pracy w 2009 roku².

W 2009 roku połowa zrealizowanych projektów inwestycyjnych typu *greenfield* miała miejsce w przemyśle przetwórczym – zwłaszcza w przemyśle spożywczym, włókienniczym, maszynowym oraz motoryzacyjnym. Dowodzi to decydującego wciąż znaczenia przemysłu przetwórczego – zarówno dla inwestorów, jak i dla krajów goszczących.

W 2010 roku nastąpiło dalsze zwiększenie roli rynków wschodzących jako odbiorców inwestycji zagranicznych. Chodzi tu zwłaszcza o Chiny, Indie, Brazylię i Rosję (BRIC). Jakkolwiek wciąż jeszcze Stany Zjednoczone są głównym odbiorcą inwestycji zagranicznych, to prawdopodobnie w najbliższych latach krajem wiodącym pod względem wartości napływającego kapitału staną się Chiny.

¹ *World Investment Report*, UNCTAD, New York, Geneva 2010.

² *European Investment Monitor 2010*, Ernst and Young, 2010.

2. Zmiany w atrakcyjności Polski i jej regionów jako miejsca dokonywania inwestycji zagranicznych

W okresie kryzysu finansowego i gospodarczego nastąpił wzrost znaczenia Polski jako miejsca dokonywania inwestycji zagranicznych. Dowodzi tego ranking dokonany przez firmę AT Kearney w 2010 roku na podstawie opinii członków zarządów największych światowych firm³.

Jak wynika z rankingu, Polska z 22 miejsca w 2007 roku awansowała na miejsce 6 w 2010 roku. Polskę wyprzedzają jedynie Chiny, USA, Indie, Brazylia i Niemcy. Jest to najszybszy awans wśród krajów będących potencjalnymi odbiorcami bezpośrednich inwestycji zagranicznych.

Inne rankingi są już nieco mniej łaskawe dla Polski. I tak na przykład według brytyjskiego miesięcznika „Euromoney” wiarygodność Polski jako miejsca lokowania inwestycji zagranicznych w okresie od września 2008 roku do września 2010 roku nie zmieniła się znacznie i oscylowała od 43 miejsca we wrześniu 2008 roku do 40 miejsca we wrześniu 2010.

Z krajów Europy Środkowo-Wschodniej wyżej notowane są: Słowenia (24 miejsce), Słowacja (27 miejsce) i Czechy (29 miejsce) – dane z września 2010. Z kolei w rankingu wiarygodności kredytowej amerykańskiego miesięcznika „Institutional Investor” z września 2010 roku Polska wśród krajów Europy Środkowo-Wschodniej zajmuje trzecie miejsce za Słowenią (16 pozycja), Czechami (30 pozycja) z rezultatem we wrześniu 2010 roku na 33 pozycji wśród wszystkich krajów będących miejscem inwestycji zagranicznych. Mamy więc tu do czynienia z powolnym wzrostem i poprawą pozycji Polski.

Widzimy więc, że różne rankingi w nieco odmienny sposób określają pozycję Polski jako kraju inwestowania, we wszystkich ulega ona jednak poprawie⁴.

W cytowanym opracowaniu przytoczone są jeszcze inne rankingi, między innymi dotyczące światowego przemysłu przetwórczego. I tak w studium *Global Manufacturing Competitiveness Index* (2010) podkreślano, że konkurencyjność przemysłu przetwórczego danego kraju decyduje o jego perspektywach rozwojowych. W tym rankingu Polska znalazła się na 10 miejscu. Pierwsze miejsce zajęły Chiny, następnie Indie, Korea Południowa, USA i Brazylia. Wysoka pozycja świadczy o atrakcyjności inwestycji w przemyśle przetwórczym Polski.

Rozpatrując przestrzenne rozmieszczenie inwestycji zagranicznych w 2009 roku w Polsce, należy zwrócić uwagę na dysproporcje w strukturze tych inwestycji. Najwięcej spółek z udziałem kapitału zagranicznego działało w województwach:

- mazowieckim (24334),
- dolnośląskim (6346),

³ AT Kearney, „Foreign Direct Investment Confidence Index 2010” (za: A. Kosztowniak, *Zróżnicowanie regionalne zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce*, [w:] *Zarządzanie finansami firm – teoria i praktyka*, red. B. Bernaś, A. Kopiński, Wrocław 2011, s. 677).

⁴ *Inwestycje zagraniczne w Polsce*, Instytut Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur, Warszawa 2010, s. 93–96.

- wielkopolskim (5713),
- śląskim (5393),
- zachodniopomorskim (4175),
- pomorskim (4065),
- małopolskim (3569).

W województwie łódzkim działały 2664 przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego – co dało w 2009 roku regionowi łódzkiemu 8 miejsce. Region łódzki lokował się więc w środkowej strefie, wyprzedzany jeszcze przez zachodniopomorskie (4175), pomorskie (4065) i małopolskie (3569).

Porównując te dane z rokiem 2007, można uznać, że pewne dysproporcje zwiększyły się w 2010 roku.

W roku 2007 liczba spółek z udziałem kapitału zagranicznego wynosiła:

- 5930 w województwie mazowieckim,
- 2048 w województwie dolnośląskim,
- 1861 w województwie śląskim,
- 1488 w województwie wielkopolskim,
- 1190 w województwie pomorskim,
- 1163 w województwie zachodniopomorskim,
- 1110 w województwie małopolskim.

W województwie łódzkim działało 808 podmiotów gospodarczych z kapitałem zagranicznym i zajmowało ono 8 lokatę, biorąc za punkt wyjścia ilość przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym⁵.

Natomiast warto zauważyć, że w latach 2007–2009 nastąpił bardzo dynamiczny wzrost liczby spółek z udziałem kapitału zagranicznego: w woj. mazowieckim wzrost ten był ponad czterokrotnie większy, w woj. dolnośląskim ponad trzykrotnie, w woj. wielkopolskim ponad czterokrotnie, w woj. śląskim ponad trzykrotnie, podobnie w woj. zachodniopomorskim, pomorskim i małopolskim. Tak wysoki przyrost liczby spółek jest w warunkach kryzysu dowodem zwiększania się atrakcyjności Polski jako miejsca inwestowania. Na uwagę zasługuje wyższa pozycja regionu wielkopolskiego w 2009 roku. W woj. łódzkim ilość spółek również zwiększyła się ponad trzykrotnie, nie osiągnęła jednak dynamiki, która wystąpiła w województwach mazowieckim i wielkopolskim, co mimo utrzymania przez łódzkie 8 pozycji należy uznać za relatywne pogorszenie pozycji konkurencyjnej regionu łódzkiego.

Zmiany w konkurencyjności regionów Polski w latach 2007–2009 należy uznać za niewielkie. Doszło do wzmocnienia pozycji już w 2007 roku województw najchętniej wybieranych jako miejsce lokalizacji inwestycji zagranicznych, a przez to nastąpiło dalsze zróżnicowanie regionów pod względem wielkości wsparcia ich rozwoju gospodarczego przez inwestycje zagraniczne.

⁵ J. Różański, *Inwestycje zagraniczne w Polsce. Rozwój. Finansowanie. Ocena.*, PWE Warszawa 2010, s. 136.

Trzy najsłabsze regiony – podlaskie (448 spółek w 2009 roku i 114 w 2007 roku), świętokrzyskie (553 spółek 2009 i 161 w 2007 roku), podkarpackie (913 spółek w 2009 roku i 294 w 2007 roku) – wprawdzie zwiększyły w latach 2007–2009 liczbę działających spółek z udziałem kapitału zagranicznego, ale ich dystans w stosunku do najsilniejszych województw wyraźnie się powiększył.

3. Inwestycje zagraniczne w polskim przemyśle przetwórczym – analiza zmian w latach 2006–2008

Transformacja ustrojowa Polski przyniosła również efekt w postaci zwiększenia napływu inwestycji zagranicznych. Zmieniła się struktura rodzajów tych inwestycji. Prezentuje to tabela 1.

Tabela 1. Struktura rodzajowa skumulowanych inwestycji bezpośrednich z lat 1990–2009 (w %)

Wyszczególnienie	1990–2004	1990–2009
Działalność produkcyjna	37,9	31,8
Pośrednictwo finansowe	19,6	18,6
Obsługa nieruchomości i inne usługi związane z działalnością gospodarczą	9,5	17,5
Handel	17,9	15,8
Transport i łączność	7,6	5,8
Pozostałe	7,5	10,5

Źródło: *Inwestycje zagraniczne ...*, s. 144.

Jak wynika z tabeli 1, podstawowy udział w inwestycjach zagranicznych ma działalność produkcyjna, której udział w inwestycjach zagranicznych ogółem jednak spada, dając w latach 1990–2009 około 1/3 inwestycji ogółem.

Pośrednictwo finansowe (przede wszystkim sektor bankowy) stanowi około 20% całości inwestycji, wzrasta wyraźnie udział obsługi nieruchomości i innych usług pozafinansowych.

Udział handlu jest dość stabilny, podobnie jak transportu i łączności. Działalność produkcyjna jest więc podstawowym rodzajem działalności reprezentowanej przez inwestora zagranicznego w Polsce.

Rolę inwestycji zagranicznych (w tym w przetwórstwie przemysłowym) w gospodarce Polski obrazuje tabela 2.

Tabela 2. Rola podmiotów z kapitałem zagranicznym w gospodarce Polski w 2008 roku ogółem i według sektora PKD (udział%)

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym przetwórstwo przemysłowe
Liczba podmiotów	16,4	22,2
Liczba pracujących	28,6	39,6
Przychody z całokształtu działalności	39,7	50,0
Sprzedaż eksportowa	71,6	75,4
Inwestycje na nowe środki trwałe	41,7	54,6
Aktywa trwałe	36,7	51,8
Aktywa obrotowe	44,1	53,2
Kapitał własny	32,9	38,8
Zobowiązania	48,5	55,6
Wskaźnik syntetyczny	40,0	50,1

Źródło: *Inwestycje zagraniczne ...*, s. 187.

Jak wynika z tabeli 2, kapitał zagraniczny odgrywa ogromną rolę w rozwoju gospodarki Polski.

Przy udziale procentowym liczby podmiotów 16,4% kapitał zagraniczny zatrudnia aż 28,6% zatrudnionych ogółem w Polsce, przychody przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego stanowią 39,7% ogółu przychodów. Ma on dominującą pozycję w eksporcie, bardzo wysoki udział w podejmowanych przez podmioty gospodarcze inwestycjach w nowe środki trwałe. W przedsiębiorstwach zagranicznych związanych jest 36,7% aktywów trwałych i 44,1% aktywów obrotowych, na koniec kapitały własne tych przedsiębiorstw stanowią 32,9% kapitałów własnych przedsiębiorstw w Polsce.

Szczególnie wyraźnie widać dominację kapitału zagranicznego w sektorze: przetwórstwo przemysłowe, w którym przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego mają wskaźniki wyższe od omawianych wyżej wskaźników ogółem. Na podkreślenie zasługuje fakt, że przedsiębiorstwa zagraniczne reprezentujące przetwórstwo przemysłowe zatrudniają 39,6% ogółu pracujących w Polsce w tej sekcji, przychody tych przedsiębiorstw stanowią aż 50,0% przychodów wytworzonych w sektorze ogółem, eksport stanowi aż 75,4% eksportu sektora ogółem, a pozostałe wskaźniki oscylują wokół 50,0%, przeważnie ten poziom przekraczając.

Tak więc przy udziale podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego 22,2% w tym sektorze, pozostałe wskaźniki są wyraźnie wyższe. Liczba przedsiębiorstw nie jest więc w pełni miarodajną wielkością, świadczącą o roli inwestycji zagranicznych w Polsce i roli poszczególnych sektorów gospodarki.

Dopiero wskaźniki ekonomiczne osiągnięte przez te przedsiębiorstwa obrazują rzeczywisty udział kapitału zagranicznego ogółem i w ujęciu sektorowym.

Inny rodzaj porównań może dotyczyć zmian, jakie nastąpiły w ostatnich latach wewnątrz sektora przetwórstwa przemysłowego. Porównajmy lata 2006 i 2008 (dostępne dane) dla poszczególnych branż reprezentujących przetwórstwo przemysłowe, zwracając uwagę na zmianę struktury procentowej liczby spółek, kapitału podstawowego i zagranicznego.

Tabela 3. Struktura podmiotów i reprezentowanego przez nich kapitału w sekcji przetwórstwa przemysłowego – lata 2006–2008

Wyszczególnienie	Struktura 2006 (w %)			Struktura 2008 (w%)		
	liczba spółek	Kapitał		liczba spółek	kapitał	
		podstawowy	zagraniczny		podstawowy	zagraniczny
Ogółem przetwórstwo przemysłowe w tym:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
– produkcja artykułów spożywczych i napojów	10,3	17,3	18,5	9,2	15,5	15,7
– produkcja wyrobów tytoniowych	0,1	0,6	0,7	0,2	0,5	0,6
– włókiennictwo	3,5	0,8	0,8	3,3	0,6	0,6
– produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich	3,8	0,3	0,3	2,9	0,3	0,3
– produkcja skór i wyrobów ze skóry	0,8	0,1	0,1	0,7	0,1	0,1
– produkcja drewna i wyrobów z drewna	5,3	3,3	1,6	4,8	3,5	3,6
– produkcja masy włóknistej, papieru i wyrobów	2,3	3,7	3,3	2,4	3,1	3,2
– działalność wydawnicza i poligraficzna	5,4	2,1	2,1	5,3	3,6	3,6
– produkcja koksu, przetworów ropy naftowej	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1
– produkcja wyrobów chemicznych	5,2	9,7	8,0	5,6	9,0	7,8
– produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych	9,0	8,0	8,9	9,2	9,2	9,8
– produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	5,4	11,1	12,0	5,2	9,9	10,4
– produkcja metali	1,9	6,9	5,8	1,9	6,3	6,7
– produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyjątkiem maszyn i urządzeń	15,0	3,7	3,9	16,4	4,5	4,5

Wyszczególnienie	Struktura 2006 (w %)			Struktura 2008 (w%)		
	liczba spółek	Kapitał		liczba spółek	kapitał	
		podstawowy	zagraniczny		podstawowy	zagraniczny
– produkcja maszyn i urządzeń	9,0	5,1	5,4	10,0	5,4	5,3
– produkcja maszyn biurowych i komputerów	0,5	0,3	0,2	0,7	1,5	1,5
– produkcja maszyn i aparatury elektrycznej	4,5	3,1	3,2	4,6	3,0	3,1
– produkcja sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych	1,6	3,2	3,7	1,6	3,8	4,1
– produkcja instrumentów medycznych, precyzyjnych i optycznych	3,0	0,4	0,5	3,0	0,5	0,5
– produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	4,3	15,3	16,1	4,6	14,0	14,4
– produkcja pozostałego sprzętu transportowego	1,8	2,9	2,6	1,9	4,0	2,7
– produkcja mebli, działalność produkcyjna gdzie indziej niesklasyfikowana	5,9	1,9	2,0	5,0	1,4	1,5
– przetwarzanie odpadów	1,2	0,2	0,2	1,2	0,2	0,2

Źródło: Dane GUS za 2006 i 2008 rok.

Przeanalizujemy najpierw zmiany w strukturze sektora przetwórstwa przemysłowego, biorąc za punkt wyjścia ilość spółek reprezentujących poszczególne branże sektora przetwórstwa przemysłowego.

Zwiększenie udziału liczby spółek reprezentujących określoną branżę odnotowujemy w przemyśle (od największego do najmniejszego przyrostu):

- produkcji metalowych wyrobów gotowych z wyjątkiem maszyn i urządzeń,
- produkcja maszyn i urządzeń,
- wyrobów chemicznych,
- maszyn biurowych i komputerów,
- pojazdów samochodowych, przyczep i naczep,
- produkcji wyrobów tytoniowych,
- produkcji masy włóknistej, papieru i wyrobów,
- produkcji maszyn i aparatury elektrycznej,
- produkcja pozostałego sprzętu transportowego.

Natomiast wyraźny spadek udziału firm zagranicznych zanotowano w branżach:

- produkcji artykułów spożywczych i napojów,
- produkcji odzieży i wyrobów futrzarskich,

- produkcji drewna i wyrobów z drewna,
- produkcji wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych.

Wyraźnie zwiększa się rola przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego, produkujących bardziej zaawansowane technicznie wyroby, co należałoby ocenić jako zjawisko pozytywne – wiąże się to oczywiście z przekształceniami, jakimi podlega cała polska gospodarka.

Istotne zmiany występują również, jeśli chodzi o udział kapitału podstawowego i zagranicznego, w poszczególnych branżach sektora przetwórstwa przemysłowego.

Udział kapitału podstawowego i zagranicznego w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego poszczególnych branż się zmieniał.

Do wyraźnego wzrostu udziału tego kapitału w kapitale ogółem sektora przetwórstwa przemysłowego doszło w branżach:

- produkcji wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych,
- działalności wydawniczej i poligraficznej,
- produkcji metali,
- produkcji metalowych wyrobów gotowych z wyjątkiem maszyn i urządzeń,
- produkcji maszyn i urządzeń,
- produkcji maszyn biurowych i komputerów,
- produkcji sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych,
- produkcji pozostałego sprzętu transportowego.

Jak widzimy, wzrost udziału kapitału podstawowego i zagranicznego w kapitałach reprezentowanych przez przedsiębiorstwa zagraniczne w sektorze przetwórstwa przemysłowego nie odpowiada w całości udziałowi liczby spółek z udziałem kapitału zagranicznego w poszczególnych branżach. Na przykład wzrostowi udziału spółek w przemyśle chemicznym czy w branży pojazdów samochodowych nie towarzyszy wzrost udziału kapitału reprezentowanego przez te branże.

Tu również można uznać, że bardziej obiektywnym wskaźnikiem jest kapitał reprezentowany przez spółki niż sama ich ilość.

Na uwagę też zasługuje dynamika wzrostu liczby spółek i wnoszonych przez inwestorów zagranicznych kapitałów w latach 2006–2008.

Liczba spółek w sekcji: przetwórstwo przemysłowe wynosiła w 2008 roku 5201, wobec 5035 w roku 2006, co stanowiło wzrost o 3,2%.

Kapitały podstawowe w 2006 roku osiągały 58805,9 mln zł, a w 2008 roku – 65501,2 mln zł, co stanowiło przyrost o 11,4%.

Tempo przyrostu kapitału było więc zdecydowanie szybsze niż wzrost liczby spółek, co oznacza, że spółki się rozwijały.

Udział kapitału zagranicznego w spółkach w sektorze przetwórstwa przemysłowego wzrósł z 86,8% do 92,0%, co potwierdza wielokrotnie opisywaną tendencję do eliminowania kapitału polskiego w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego.

Najwyższy bezwzględny wzrost liczby spółek wystąpił w branżach:

- produkcji artykułów spożywczych i napojów (z 480 do 518),
- produkcji odzieży i wyrobów futrzarskich (ze 152 do 189),

- produkcji metalowych wyrobów gotowych z wyjątkiem maszyn i urządzeń (z 756 do 852),
- produkcji maszyn i urządzeń (z 455 do 518).

Najbardziej wyraźny przyrost kapitału podstawowego i zagranicznego wystąpił w branżach:

- w działalności wydawniczej i poligraficznej (z 1245,2 mln zł do 2335,7 mln zł),
- produkcji wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (z 4700,5 mln zł do 6035,6 mln zł),
- produkcji maszyn i urządzeń (z 2995,3 mln zł do 3507,4 mln zł),
- produkcji maszyn biurowych i komputerów (z 164,0 mln zł do 960,8 mln zł),
- produkcji sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych (z 1908,1 mln zł do 2508,7 mln zł),

Dynamika przyrostu kapitału nie ma więc ścisłych powiązań z tempem przyrostu spółek w określonych branżach.

Jedynie w dwóch przypadkach (produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych, produkcja maszyn i urządzeń) wysokiemu przyrostowi liczby spółek towarzyszy równie wysoki wzrost zaangażowanych kapitałów. W innych przypadkach mamy do czynienia z powstawaniem małych spółek (produkcja artykułów spożywczych i napojów, produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich, produkcja mebli) bądź też powstaniem większych firm i szybszym rozwojem już istniejących (zwłaszcza działalność wydawnicza i poligraficzna, produkcja maszyn biurowych i komputerów, produkcja sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych).

Szybszy przyrost zaangażowanego kapitału nastąpił w większości przypadków w branżach o wyższym zaawansowaniu technologicznym (materiały biurowe, komputery, poligrafia, produkcja maszyn i urządzeń, sprzętu radiowego, telewizyjnego i telekomunikacyjnego).

W przemyśle przetwórczym Polska staje się więc w coraz większym stopniu miejscem bardziej ambitnej ekspansji kapitałowej inwestorów zagranicznych.

Zakończenie

Jakkolwiek kryzys finansowy w światowej gospodarce doprowadził do zmniejszenia napływu inwestycji zagranicznych w latach 2008–2010 w porównaniu z najlepszym dla Polski rokiem 2007, w którym napłynęły rekordowo wysokie kapitały (23651 mln USD), to atrakcyjność inwestycyjna Polski w relacji do innych krajów jest coraz wyższa.

Szczególne znaczenie dla rozwoju gospodarki Polski mają inwestycje napływające do przemysłu przetwórczego. Charakteryzują się one najlepszymi wskaźnikami udziału w wynikach osiągniętych przez poszczególne sektory polskiej gospodarki.

Dlatego też inwestorzy reprezentujący przemysł przetwórczy powinni być w Polsce szczególnie doceniani i preferowani.

Struktura branżowa przetwórstwa przemysłowego w latach 2006–2008 ulegała zmianom, przy czym inaczej kształtowała się struktura z punktu widzenia ilości spółek w poszczególnych branżach, a inaczej – kapitałów przez nie reprezentowanych.

Podobnie inaczej kształtowało się tempo wzrostu ilości spółek w poszczególnych branżach przetwórstwa przemysłowego i inaczej tempo wzrostu kapitałów w branżach. Na podkreślenie zasługuje to, że następują pomyślnie z punktu widzenia gospodarki Polski zmiany strukturalne – wzrasta zaangażowanie inwestorów reprezentujących bardziej zaawansowane technologicznie rodzaje działalności przy mniejszym tempie inwestycji w branżach bardziej pracochłonnych i tradycyjnych.

Changes in the structure and dynamics of foreign direct investment in Polish manufacturing

According to the rankings of investment attractiveness Poland is regarded by foreign investors as an attractive place to invest. As a result the decline of foreign investment caused by the global crisis was not relatively high.

Foreign investments have a significant role in manufacturing, which is a "drive wheel" of the economy. Manufacturing is still the leading sector of foreign investments but the importance of particular branches is changing which is reflected in the structure of foreign investments in industry sections and divisions in this sector. Less important is the number of companies appearing in the individual branches of manufacturing industry: more important is the value of foreign capital involved in these investments.